

JOŽE KUŠAR

III

**RADIO - MARIBOR V RAZVOJU RTV DEJAVNOSTI
V SLOVENIJI.**

MARIBOR, 1. X. 1966.

S tem bi se bistveno menjala dosedanja programska struktura Radia-Maribor. Lokalni program bi moral biti preusmerjen tako, da razen lokalnih interesov pokriva tudi naše interese na Koroškem in Štajerskem.

V tem primeru bi nastala tudi bistvena razlika med izrazito lokalnim programom / Celje, Ptuj, Slovenj Gradec itd./ in programom Maribora. S tem bi bila postopno odpravljena tudi neke vrste latentna kriza Radia-Maribor.

2. Programsko zaledje.

Na osnovi obširne dokumentacije, ki je zbrana kot gradivo za analizo mesta in vloge Radia-Maribor v razvoju RTV dejavnosti v Sloveniji lahko ugotovimo, da je bilo mariborsko programsko zaledje za potrebe zavoda RTV zelo skromno izkoriščano.

Analitični podatki lahko služijo skoraj v celoti tudi za televizijski program, saj je programsko zaledje docela isto, čeprav po uporabnosti različno.

Glasbeno zaledje in produkcija:

Dokumentacija kaže, da deluje na območju Radia-Maribor 22 glasbenih ansamblov in 37 vokalnih in instrumentalnih solistov, ki jih lahko snemajo za potrebe RTV. Ti ansambli so v letu 1965 posneli 17 ur in 20 minut posnetkov, objavljenih v centralnem programu RTV Ljubljana, od tega je bilo arhivnih posnetkov za RTV, posnetih neposredno v Mariboru, le 2 uri 30 minut. Če k glasbenim posnetkom za potrebe RTV prištejemo še neposredna snemanja mimo Radia-Maribor, /direktna naročila pri ansamblih n.pr. festival v Radencih itd./ potem celotna arhivno glasbena produkcija z mariborskega območja v letu 1965, dosega 10 ur. To pa je manj kot 5 % celotne slovenske arhivne glasbene produkcije.

Za lokalni program Radia-Maribor je bilo v letu 1965 posnetih 14 ur, bolj ali manj profesionalnih ansamblov in solistov in 8 ur amaterskih zborov in ansamblov. Del teh posnet-

kov je še vštet v 17 ur in 20 minut posnetkov, ki so bili objavljeni v centralnem programu.

Potencialne možnosti mariborskega glasbenega zaledja so po naši oceni tolikšne, da bi ob nekoliko bolj sistematičnem delu, tako glede kvalitete ansamblov, kot glede ustrezne izbire repertoarja, lahko dosegli letno arhivno glasbeno produkcijo okrog 60 ur. Nobenega dvoma ni, da bi ob jasnejši orientaciji mariborskih glasbenih delavcev in doslednejših naročilih RTV Ljubljana, že v prihodnjem letu posneli najmanj 15 ur arhivnih posnetkov.

Problem glasbene produkcije mariborskega zaledja, seveda ni tako enostaven, kot bi bilo mogoče sklepati zgolj na osnovi evidenčnih in statističnih podatkov. Naj naštejemo nekatere probleme:

Povečanje arhivne glasbene produkcije zaenkrat še močno omejuje kvaliteta ansamblov in solistov. To pa še ne pomeni, da že sedaj ni mogoče delno povečati glasbena snemanja. Predvsem so velike možnosti za povečanje snemanj za enkratno reprodukcijo.

Ansambli in solisti praktično niso usmerjeni v snemalne potrebe zavoda RTV. To lahko odpravljamo postopno z evidentiranjem repertoarjev in usmerjanjem naročil.

Organiziranost in koordinacija med ansambli mariborskega glasbenega zaledja, je zelo šibka.

Radio-Maribor je šele pred kratkim dobil stalnega glasbenega urednika - producenta, zato doslej ni bilo potrebnega sistematičnega dela.

Tehnični in prostorski snemalni pogoji zelo omejujejo možnosti snemanj. V sedanjih prostorih in ob sedanji tehniki, lahko snemajo predvsem za enkratno reprodukcijo, zelo malo pa za arhiv. Prevažanje večjih ansamblov v Ljubljano je predrago, razen tega pa tudi v Ljubljani ni zadostnih prostornih snemalnih zmogljivosti.

Govorno umetniško zaledje:

V Mariboru dela 25 dramskih igralcev in 1 režiser, ki je sposoben delati tudi za potrebe RTV. Igralci so doslej sodelovali skoraj izključno v izvedbi oddaj Radia-Maribor, medtem, ko so za osrednji radijski program pripravili v zadnjih dveh letih le dva Večera umetniške besede in nekaj šolskih ur.

Igralske zmogljivosti Maribora postajajo za zavod RTV Ljubljana vedno bolj zanimive. V nad 280 režiranih in v glavnem igranih radijskih oddajah, nastopa letno 118 izvajalcev. Če pri tem upoštevamo, da je samo del teh izvajalcev resnično kvaliteten, potem je razumljivo, da je izvedbena kvaliteta zaradi take omejenosti, nujno prizadeta.

Podatki o radijskem programu kažejo, da je potrebno mariborsko izvedbeno zaledje postopno razvijati, igralce navajati na delo pred mikrofonom in predvsem iskati nove glasovne možnosti. V sedanjih pogojih bi lahko Radio-Maribor posnel letno okrog 6 radijskih iger s tem, da bi bila repertoarno izbrana predvsem dela, ki terjajo manjše zasedbe.

Ob ureditvi študijskih, tehničnih in režiserskih možnosti, pa bi lahko Radio-Maribor realiziral letno okrog 15 različnih radijskih iger in nekaj drugih režiranih oddaj.

Govorno zaledje z raznih družbenih področij:

a/ dopisniško, novinarsko zaledje:

Leta 1965 je imel Radio-Maribor 27 stalnih in 13 občasnih dopisnikov v vseh komunah bivšega mariborskega okraja in tudi v važnejših podjetjih.

Na mariborskem območju je zaposlenih 61 poklicnih novinarjev, od tega 6 pri Radiu-Maribor. Od zunanjih profesionalnih novinarjev jih je leta 1965 redno sodelovalo z Radiom-Maribor osem;

b/ zunanji sodelavci:

V oddajah Radia-Maribor je leta 1965 sodelovalo 461 zunanjih

sodelavcev. To so bili občani in predstavniki raznih političnih, gospodarskih, kulturnih in drugih družbenih področij. Nekateri izmed njih so nastopili večkrat. Samo v lokalnem radijskem dnevniku "Novice in zanimivosti", so na primer nastopili 420 krat, v nedeljski oddaji "Mariborski feljton" in nekaterih posebnih oddajah, pa 410 krat.

Teh nekaj podatkov seveda ne more označiti kvaliteto govornih prispevkov. Nobenega dvoma pa ni, da vsebinska kvaliteta raste in da se krog zunanjih sodelavcev širi.

c/ Strokovno zaledje:

Manj znano je zaledje, ki ga predstavlja Maribor kot strokovno središče. Na območju bivšega mariborskega okraja je delovalo lani 360 profesorjev, 2.600 učiteljev in 1.500 zadržavnikov. Skupaj je bilo zaposlenih 979 ljudi z višješolsko izobrazbo in 2.446 ljudi z visokošolsko izobrazbo. Na območju bivšega mariborskega okraja je bilo lani registriranih okrog 2.500 delovnih organizacij, 5 višjih šol, 31 zavodov, 16 institutov, laboratorijev in dispanzerjev. Dejstvo, da imajo nekatere izmed naštetih institucij jugoslovanski pomen, nedvomno opozarja, da je to zaledje za vrsto programskih nalog premalo izkoriščeno.

Osnovni sklep na katerega nas navajajo podatki je ta, da bo potrebno sedanje dopisniško središče v Mariboru postopno dopolniti z nalogami dolgoročnejšega programiranja, ki bodo zajele razna aktualno političnih, tudi strokovno znanstveno in edukativno področje.

d/ Nekateri druge ustanove:

Na območju občin Maribor-Center, Tabor, Tezno, Lenart in Slov.Bistrica, je delovalo lani 148 predšolskih zavodov, osnovnih, srednjih, poklicnih šol in izobraževalnih centrov pri podjetjih. Še posebej zanimiva sta Center za glasbeno vzgojo in Delavska univerza v Mariboru. Razen tega je na območju bivšega okraja lani delovalo 35 društev, zvez, klubov in združenj, trije etnografski muzeji in pet stalnih muzejev NOV. Lani je bilo 200 kulturno-umetniških društev